

Nationaal Coördinator Groningen

> Retouradres Postbus 3006 9701 DA Groningen

Minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties
Postbus 20011
2500 EA Den Haag

**Nationaal Coördinator
Groningen**

Bezoekadres
Paterswoldseweg 1
9726 BA Groningen

Postadres
Postbus 3006
9701 DA Groningen

Behandeld door

(10)(2e)

(10)(2e)@nationaalcoordinatorgroningen.nl

Datum 27 maart 2018
Betreft Agrarische gebouwen in het aardbevingsgebied: asbest, schade en versterken

Ons kenmerk
NCG / 18054009

Uw kenmerk

Deze brief is ook verzonden aan minister Schouten en staatssecretaris Van Veldhoven

Bijlage(n)

Geachte mevrouw Ollongren,

Eind vorig jaar heeft het kabinet aangekondigd de asbestsanering in Nederland te willen versnellen. Bij brief van 21 december 2017 heeft de staatssecretaris van IenW aangegeven dat zij de komende maanden in overleg met verschillende betrokkenen wil bezien bij welke (regionale) initiatieven aangesloten kan worden.

De aardbevingsproblematiek in Groningen en de daaruit voortvloeiende versterkingsoperatie en schadehersteloperatie is zo'n kans om tot versnelde asbestsanering te komen. Deze brief stuur ik u om hiervoor aandacht te vragen en om voor te stellen om gezamenlijk met NCG tot een gerichte aanpak voor het aardbevingsgebied te komen. Op 6 februari jl. heb ik hier al met u over gesproken en toegezegd u hierover schriftelijk te informeren. Deze brief dient hier toe. Op 4 april heb ik een afspraak met minister Schouten waar ik dit onderwerp ook graag wil bespreken.

Net als in de rest van Nederland, geldt ook in het Groningse aardbevingsgebied dat asbest verwijderd moet worden. Specifiek voor deze regio is dat gebouwen te maken hebben met schade als gevolg van aardbevingen en er gebouwen zijn die bouwkundig versterkt moeten worden.

Versterkingsprogramma NCG

NCG leidt in het centrum van het aardbevingsgebied een versterkingsprogramma. Dat programma houdt in dat woningen en andere gebouwen worden geïnspecteerd en – zo nodig – versterkt. Zo'n 80 procent van het gebied is agrarisch van aard. Een deel van de gebouwen in de versterkingsoperatie bestaat uit agrarische gebouwen, die deels nog in functie zijn en voor een ander deel voormalige agrarische gebouwen betreffen. Veel van deze gebouwen hebben asbestdaken en -gevelbekleding. Als blijkt dat deze daken versterkt moeten worden of – ingeval versterking geen optie is – er gesloopt en nieuwbouw gepleegd moet worden, dan vallen de kosten voor het saneren van asbest onder

Nationaal Coördinator
Groningen

Ons kenmerk
NCG / 18054009

het versterkingsprogramma van NCG en zijn deze dus niet voor de eigenaren van de betreffende gebouwen. Het versterkingsprogramma zorgt er dan juist voor dat asbestsanering in Groningen veel sneller gerealiseerd kan worden dan elders omdat er een andere geldstroom en driver aanwezig is. Deze kans om tot een versnelling van de asbestsanering te komen, moet dan ook zeker worden benut. Het versterkingsprogramma is echter een langdurige operatie. Inspectie en engineering van woningen en andere gebouwen kost veel tijd, evenals de mogelijk daaruit voortvloeiende versterking van de gebouwen. Als gevolg hiervan zitten eigenaren van gebouwen lang in onzekerheid over wat er met hun gebouwen moet gebeuren. Er spelen vragen als: moet er versterkt en zo ja wat moet er dan versterkt worden? Of is de noodzakelijke versterking zo ingrijpend dat de afweging sloop-nieuwbouw aan de orde is? Deze vragen leiden er in de praktijk toe dat eigenaren van gebouwen wachten met de asbestsanering. Zij zullen immers niet investeren in een nieuw dak waaraan zelf moet worden bijgedragen in de wetenschap dat het gebouw wellicht gesloopt gaat worden en dat het geheel in de versterkingsoperatie gefinancierd wordt. Bij voormalige agrarische gebouwen die alleen een woonfunctie hebben is de situatie anders dan bij gebouwen met een agrarische of andere bedrijfsfunctie. Bedrijven kunnen de kosten voor asbestsanering immers als bedrijfskosten van hun onderneming aftrekken terwijl dit voor particulieren geen optie is. Zo biedt het versterkingsprogramma van NCG enerzijds een kans voor versnelling, terwijl anderzijds het risico aanwezig is dat het juist vertragend werkt.

Het probleem van asbestsanering staat in het gebied niet op zichzelf. De versterkingsoperatie heeft niet alleen gevolgen voor individuele eigenaren van gebouwen, maar heeft impact op het gehele gebied qua ruimtelijk beleid. Hier spelen factoren als krimp, leegstand, herbestemming van panden, voorzieningen, werkgelegenheid en andere een belangrijke rol bij. Wat is de toekomstvisie voor het gebied en op welke wijze beïnvloedt dit het versterkingsprogramma van NCG?

Programma Groninger Schuren en Stallen (PGSS)

Het Programma Groninger Schuren en Stallen (PGSS) is een middel om ondernemende agrariërs of agrariërs die onvoldoende perspectief zien en/of progressie maken in het schadeproces vanwege een complexe situatie (complexe schade) een oplossing te bieden. Het gaat om gevallen waar schadeherstel niet de beste oplossing biedt, en waar meerdere aspecten (zoals PRBE's, Acuut Onveilige Situatie (AOS), bouwkundig versterken, investeringsbereidheid van de agrariër) aan de orde zijn. Sloop-nieuwbouw kan in deze gevallen de oplossing zijn. Voor deze gevallen hebben NAM en LTO het Programma Groninger Schuren en Stallen (PGSS) ontwikkeld waarvan de uitvoering door NCG is overgenomen.

Bij PGSS keert NAM bovenop de kosten voor schadeherstel een extra bijdrage uit voor het bouwen van een aardbevingsbestendige nieuwe schuur en/of stal, vanwege de toekomstige schade die daarmee zoveel mogelijk voorkomen wordt. De bijdrage die NAM doet is derhalve hoger dan het deel waarvoor NAM wettelijk aansprakelijk is. Zo worden kosten voor terugkerende schades zoveel mogelijk voorkomen. De agrariër doet ook zelf een investering. Op deze manier kan de

Nationaal Coördinator
Groningen

Ons kenmerk
NCG / 18054009

vergoeding voor schadeherstel en extra bijdrage van NAM samen met de eigen investering van de agrariër niet alleen worden ingezet voor het oplossen van schade, maar ook voor de doorontwikkeling van het bedrijf. Ingeval er sprake is van asbest zullen de hiermee gepaard gaande (extra) kosten voor sanering voor rekening van de agrariër komen.

In het versterkingsgebied van NCG komt het voor dat agrariërs geen gebruik willen maken van PGSS omdat hun boerderij, schuur en/of stal geïnspecteerd en mogelijk versterkt of gesloopt moet worden. De vergoeding voor sloop-nieuwbouw via het versterkingsprogramma is hoger dan bij PGSS. Het is echter niet gezegd dat uit de inspecties altijd naar voren komt dat sloop-nieuwbouw noodzakelijk is. Daarnaast kan zowel door agrariërs in het versterkingsgebied van NCG als daarbuiten gebruikt gemaakt worden van PGSS, terwijl inspecties alleen plaatsvinden binnen het versterkingsgebied. In die gevallen biedt PGSS mogelijk de oplossing, zolang agrariërs de eigen bijdrage kunnen financieren. De eigen bijdrage, die ook voor asbestsanering moet worden ingezet, is echter voor sommige agrariërs te hoog. Dan resteert het reguliere proces van schadeherstel en zullen overige onderdelen (zoals AOS/Stutten/PRBE's) niet integraal maar per onderdeel worden afgehandeld.

Overigens is het programma gericht op agrarische ondernemers en biedt het geen soelaas voor eigenaren van voormalige agrarische gebouwen. Dit terwijl deze eigenaren evengoed met schade, versterken en asbest te maken hebben.

Tot slot

Ik hoop u hiermee inzicht te hebben gegeven in zaken die spelen rondom de agrarische gebouwen in het aardbevingsgebied. Om kansen met betrekking tot asbestsanering en PGSS te benutten verzoek ik u als betrokken minister samen met minister Schouten, verantwoordelijk staatssecretaris Van Veldhoven en NCG om de (koppel)kansen te verkennen en te bezien op welke wijze deze verzilverd kunnen worden. NCG is – indien u hiermee instemt – graag bereid hiertoe het initiatief te nemen.

Met vriendelijke groet, (10)(2e)

(10)(2e)

Hans Alders
Nationaal Coördinator Groningen

Nationaal Coördinator Groningen

> Retouradres Postbus 3006 9701 DA Groningen

Minister van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit
Postbus 20401
2500 EK Den Haag

**Nationaal Coördinator
Groningen**

Bezoekadres
Paterswoldseweg 1
9726 BA Groningen

Postadres
Postbus 3006
9701 DA Groningen

Behandeld door

(10)(2e)

(10)(2e) @nationaalcoordinatorgroningen.nl

Datum 27 maart 2018
Betreft Agrarische gebouwen in het aardbevingsgebied: asbest, schade en versterken

Ons kenmerk
NCG / 18054009

Uw kenmerk

Deze brief is ook verzonden aan minister Ollongren en staatssecretaris Van Veldhoven

Bijlage(n)

Geachte mevrouw Schouten,

Eind vorig jaar heeft het kabinet aangekondigd de asbestsanering in Nederland te willen versnellen. Bij brief van 21 december 2017 heeft de staatssecretaris van IenW aangegeven dat zij de komende maanden in overleg met verschillende betrokkenen wil bezien bij welke (regionale) initiatieven aangesloten kan worden.

De aardbevingsproblematiek in Groningen en de daaruit voortvloeiende versterkingsoperatie en schadehersteloperatie is zo'n kans om tot versnelde asbestsanering te komen. Deze brief stuur ik u om hiervoor aandacht te vragen en om voor te stellen om gezamenlijk met NCG tot een gerichte aanpak voor het aardbevingsgebied te komen. Op 6 februari jl. heb ik hierover al met Minister Ollongren gesproken en toegezegd haar hierover schriftelijk te informeren. Deze brief dient hier toe. Op 4 april heb ik een afspraak met u waar ik dit onderwerp graag wil bespreken.

Net als in de rest van Nederland, geldt ook in het Groningse aardbevingsgebied dat asbest verwijderd moet worden. Specifiek voor deze regio is dat gebouwen te maken hebben met schade als gevolg van aardbevingen en er gebouwen zijn die bouwkundig versterkt moeten worden.

Versterkingsprogramma NCG

NCG leidt in het aardbevingsgebied een versterkingsprogramma. Dat programma houdt in dat woningen en andere gebouwen worden geïnspecteerd en – zo nodig – versterkt. Zo'n 80 procent van het gebied is agrarisch van aard. Een deel van de gebouwen in de versterkingsoperatie bestaat uit agrarische gebouwen, die deels nog in functie zijn en voor een ander deel voormalige agrarische gebouwen betreffen. Veel van deze gebouwen hebben asbestdaken en -gevelbekleding. Als blijkt dat deze daken versterkt moeten worden of – ingeval versterking geen optie is – er gesloopt en nieuwbouw gepleegd moet worden, dan vallen de kosten voor het saneren van asbest onder

- 27 MAART 2018 -

Nationaal Coördinator
Groningen

Ons kenmerk
NCG / 18054009

het versterkingsprogramma van NCG en zijn deze dus niet voor de eigenaren van de betreffende gebouwen. Het versterkingsprogramma zorgt er dan juist voor dat asbestsanering in Groningen veel sneller gerealiseerd kan worden dan elders omdat er een andere geldstroom en driver aanwezig is. Deze kans om tot een versnelling van de asbestsanering te komen, moet dan ook zeker worden benut. Het versterkingsprogramma is echter een langdurige operatie. Inspectie en engineering van woningen en andere gebouwen kost veel tijd, evenals de mogelijk daaruit voortvloeiende versterking van de gebouwen. Als gevolg hiervan zitten eigenaren van gebouwen lang in onzekerheid over wat er met hun gebouwen moet gebeuren. Er spelen vragen als: moet er versterkt en zo ja wat moet er dan versterkt worden? Of is de noodzakelijke versterking zo ingrijpend dat de afweging sloop-nieuwbouw aan de orde is? Deze vragen leiden er in de praktijk toe dat eigenaren van gebouwen wachten met de asbestsanering. Zij zullen immers niet investeren in een nieuw dak waaraan zelf moet worden bijgedragen in de wetenschap dat het gebouw wellicht gesloopt gaat worden en dat het geheel in de versterkingsoperatie gefinancierd wordt. Bij voormalige agrarische gebouwen die alleen een woonfunctie hebben is de situatie anders dan bij gebouwen met een agrarische of andere bedrijfsfunctie. Bedrijven kunnen de kosten voor asbestsanering immers als bedrijfskosten van hun onderneming aftrekken terwijl dit voor particulieren geen optie is. Zo biedt het versterkingsprogramma van NCG enerzijds een kans voor versnelling, terwijl anderzijds het risico aanwezig is dat het juist vertragend werkt.

Het probleem van asbestsanering staat in het gebied niet op zichzelf. De versterkingsoperatie heeft niet alleen gevolgen voor individuele eigenaren van gebouwen, maar heeft impact op het gehele gebied qua ruimtelijk beleid. Hier spelen factoren als krimp, leegstand, herbestemming van panden, voorzieningen, werkgelegenheid en andere een belangrijke rol bij. Wat is de toekomstvisie voor het gebied en op welke wijze beïnvloedt dit het versterkingsprogramma van NCG?

Programma Groninger Schuren en Stallen (PGSS)

Het Programma Groninger Schuren en Stallen (PGSS) is een middel om ondernemende agrariërs of agrariërs die onvoldoende perspectief zien en/of progressie maken in het schadeproces vanwege een complexe situatie (complexe schade) een oplossing te bieden. Het gaat om gevallen waar schadeherstel niet de beste oplossing biedt, en waar meerdere aspecten (zoals PRBE's, Acuut Onveilige Situatie (AOS), bouwkundig versterken, investeringsbereidheid van de agrariër) aan de orde zijn. Sloop-nieuwbouw kan in deze gevallen de oplossing zijn. Voor deze gevallen hebben NAM en LTO het Programma Groninger Schuren en Stallen (PGSS) ontwikkeld waarvan de uitvoering door NCG is overgenomen.

Bij PGSS keert NAM bovenop de kosten voor schadeherstel een extra bijdrage uit voor het bouwen van een aardbevingsbestendige nieuwe schuur en/of stal, vanwege de toekomstige schade die daarmee zoveel mogelijk voorkomen wordt. De bijdrage die NAM doet is derhalve hoger dan het deel waarvoor NAM wettelijk aansprakelijk is. Zo worden kosten voor terugkerende schades zoveel mogelijk voorkomen. De agrariër doet ook zelf een investering. Op deze manier kan de

Nationaal Coördinator
Groningen

Ons kenmerk
NCG / 18054009

vergoeding voor schadeherstel en extra bijdrage van NAM samen met de eigen investering van de agrariër niet alleen worden ingezet voor het oplossen van schade, maar ook voor de doorontwikkeling van het bedrijf. Ingeval er sprake is van asbest zullen de hiermee gepaard gaande (extra) kosten voor sanering voor rekening van de agrariër komen.

In het versterkingsgebied van NCG komt het voor dat agrariërs geen gebruik willen maken van PGSS omdat hun boerderij, schuur en/of stal geïnspecteerd en mogelijk versterkt of gesloopt moet worden. De vergoeding voor sloop-nieuwbouw via het versterkingsprogramma is hoger dan bij PGSS. Het is echter niet gezegd dat uit de inspecties altijd naar voren komt dat sloop-nieuwbouw noodzakelijk is. Daarnaast kan zowel door agrariërs in het versterkingsgebied van NCG als daarbuiten gebruikt gemaakt worden van PGSS, terwijl inspecties alleen plaatsvinden binnen het versterkingsgebied. In die gevallen biedt PGSS mogelijk de oplossing, zolang agrariërs de eigen bijdrage kunnen financieren. De eigen bijdrage, die ook voor asbestsanering moet worden ingezet, is echter voor sommige agrariërs te hoog. Dan resteert het reguliere proces van schadeherstel en zullen overige onderdelen (zoals AOS/Stutten/PRBE's) niet integraal maar per onderdeel worden afgehandeld.

Overigens is het programma gericht op agrarische ondernemers en biedt het geen soelaas voor eigenaren van voormalige agrarische gebouwen. Dit terwijl deze eigenaren evengoed met schade, versterken en asbest te maken hebben.

Tot slot

Ik hoop u hiermee inzicht te hebben gegeven in zaken die spelen rondom de agrarische gebouwen in het aardbevingsgebied. Om kansen met betrekking tot asbestsanering en PGSS te benutten verzoek ik u als betrokken minister samen met minister Ollongren, verantwoordelijk staatssecretaris Van Veldhoven en NCG om de (koppel)kansen te verkennen en te bezien op welke wijze deze verzilverd kunnen worden. NCG is - indien u hiermee instemt - graag bereid hiertoe het initiatief te nemen.

Met vriendelijke groet (10)(2e)

(10)(2e)

Hans Alders
Nationaal Coördinator Groningen